

Сидоренко Д. М., студент
Приходько А. М., д. філол. н., професор
Національний університет «Запорізька політехніка»

ДОСЯГНЕННЯ СЕМАНТИЧНОЇ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ТЕКСТУ

Нормативні вимоги до перекладу формуються у вигляді наступних принципів перекладу:

1. Норма еквівалентності перекладу означає необхідність більшої спільності змісту оригіналу і перекладу, але лише в межах, сумісних з іншими нормативними вимогами, що забезпечують адекватність перекладу. Норма еквівалентності перекладу не є незмінним параметром.

2. Жанрово-стилістична норма перекладу – це вимога відповідності перекладу стилістичними особливостями тексту оригіналу. Так, переклад художнього твору оцінюється по його літературним достоїнствам, технічний переклад – по термінологічній правильності, що забезпечує розуміння суті справи і можливості використання тексту перекладу в технічній практиці, переклад реклами – по його дієвості і ін. Практично критика перекладів головним чином ґрунтується на інтуїтивному уявленні про жанрово-стилістичні норми.

3. Норма тексту перекладу полягає у вимозі дотримуватися правил норми мови з урахуванням особливостей перекладних текстів

цією мовою (розмовна мова або художня література).

4. Прагматична норма перекладу означає вимога забезпечити прагматичну цінність перекладу, модифікацію результатів перекладу в прагматичних цілях. Прагнення виконати при перекладі конкретну прагматичну задачу – це свого роду суперфункція перекладу, що підкоряє собі всі інші аспекти перекладацької норми. Вирішуючи таку задачу, перекладач може відмовитися від максимально можливої еквівалентності перекладу та оригіналу, може перевести оригінал лише частково, змінити при перекладі жанрову приналежність тексту, відтворити якісь формальні особливості перекладу, порушуючи норму мови, що. Прагматичні умови перекладацького акту можуть зробити необхідними повну або часткову відмову від дотримання норми перекладу, фактично заміну перекладу переказом, рефератом або будь-яким іншим видом передачі змісту оригіналу, який не претендує на його всебічну репрезентацію.

Таким чином, серед трансформацій, незважаючи на існуючу різноманітність класифікацій, більшість лінгвістів виділяють два основні типи: граматичну та лексичну. Більше того, треба враховувати той факт, що часто ці види поєднуються між собою.

Необхідність граматичних перетворень зумовлена, насамперед, різницею в структурі двох мов, що виявляється в повній чи частковій невідповідності. Лексичні трансформації потрібні через лексичні невідповідності різної смислової структури мов, тобто невідповідність значень слів, різну сумісність або відсутність слів відповідного значення в мові, що перекладається, або через різницю у використанні слів. Як правило, різні перетворення здійснюються одночасно, тобто поєднуються між собою – перестановка супроводжується заміною, граматична трансформація – лексичною тощо.

Можливість легко та вільно користуватися ними – запорука адекватного перекладу. Використання перекладацьких трансформацій, в першу чергу, продиктовано передачею оригінального змісту, вираженням оригінальної думки. Перекладач ні в якому разі не повинен прагнути збереження оригіналу.

Трансформації необхідні для дотримання «правильності» мовних норм, щоб мовлення перекладача сприймалося як «компетентне мовлення». Ще одна причина, що спричиняє трансформації в перекладі, - це надати мові природність, щоб мова перекладача відповідала мовним звичкам мовців.

При перекладі частіше використовується заміна частин мови та форми числа. Для того, щоб досягнути еквівалентності тексту часто застосовується калькування, еквівалентний переклад та генералізація.